

Επιμνημόσυνος λόγος εκ μέρους της Α.Ε. του Πρέσβυ της Ελλάδος στην Κύπρο κ. Χρίστου Παναγόπουλου στον Ιερό Ναό Αποστόλου Λουκά Παλαιχωρίου την Κυριακή 18 Νοεμβρίου 2001 στο μνημόσυνο του Ήρωα του απελευθερωτικού αγώνα 1955-59.

Απευθυνόμενος στη μνημόσυνη αυτή σύναξη της ηρωϊκής Κοινότητας Παλαιχωρίου, σας διαβιβάζω τους θερμούς και εγκάρδιους χαιρετισμούς του Πρέσβυ της Ελλάδος στην Κύπρο κ. Χρίστου Παναγόπουλου, ο οποίος βρίσκεται στη Νέα Υόρκη για τις εργασίες της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών και ο οποίος ευχαριστεί την οικογένεια του ήρωα και ιδιαιτέρως τον αγωνιστή Γιαννάκη Μάτση, καθώς και τους διοργανωτές αυτού του μνημοσύνου, την Παγκύπρια Ένωση Γεωπόνων και τον Αθλητικό Πνευματικό Όμιλο Παλαιχωρίου για την τιμή που του έκαναν και το προνόμιο που του έδωσαν να είναι ο ομιλητής στο σημερινό μνημόσυνο.

43 χρόνια κλείνουν σήμερα από τότε που ο Κυριάκος Μάτσης στεφάνωσε τη λευτεριά στο κατεχόμενο σήμερα χωριό Δίκωμο κι από το φωτεινό του μνήμα πλάστηκε το αιώνιο πρότυπο , το οποίο ατενίζουμε , όταν χαρτογραφούμε τους εθνικούς μας στόχους και χαράσσουμε την ιστορική πορεία μας.

Ο Κυριάκος Μάτσης αποτελεί μια από τις πιο θρυλικές μορφές του επικού απελευθερωτικού αγώνα του Ελληνισμού της Κύπρου το 1955-

59. Υπήρξε κορυφαία προσωπικότητα του αγώνα και η συμβολή του σ' αυτόν ήταν και πολύτιμη και πολύπλευρη. Αναδείχθηκε ως πρωταγωνιστής, γιατί διέθετε σπάνια γνωρίσματα ως άνθρωπος, ως ηγέτης και ως αγωνιστής. Στο πρόσωπό του συνδυάστηκαν αρμονικά οι αρετές της φιλοπατρίας, της φιλανθρωπίας, του ανώτερου ήθους, με το πνεύμα της υπέρτατης θυσίας για την πατρίδα. Όποιος θέτει τη ζωή του στην υπηρεσία της πατρίδας γίνεται άξιος του Έθνους. Και η πατρίδα τον τιμά, όπως τιμά σήμερα ο μαρτυρικός λαός μας τον Κυριάκο Μάτση, τον άξιο ήρωα, τον στρατευμένο Έλληνα, αυτόν που ένιωσε τον πόνο και τον παλμό του κυπριακού ελληνισμού και τον υπεράσπισε με το λόγο και με το αίμα του και με τόσους άλλους αναρίθμητους αγώνες της γενναίας ζωής του.

Ωραίος στην ψυχή και στο σώμα, ενσάρκωσε και εξέφρασε την αρχαία και ταυτόχρονα διαχρονική Ελληνική αντίληψη, για τον άξιο και ιδανικό άνθρωπο. Μεγαλωμένος μέσα στην καθαρότητα των υψηλών βουνών του χωριού του, γαλουχημένος από τα παιδικά του χρόνια με τα νάματα της πατρίδας, με τα οποία τον έθρεψαν οι γονείς του, μορφές αληθινά βιβλικές, ο Χριστοφής και η Κυριακού Μάτση, εσφυρηλάτησε χαρακτήρα εθνικό και διαμόρφωσε ψυχή που έπαλλε από την λαχτάρα της Ελλάδας, υπέρ της οποίας τελικά και σε τελευταία ανάλυση έδωσε τη ζωή του.

Σ αυτόν τον ιερό αγώνα , ο Κυριάκος Μάτσης είναι ένας φωτισμένος ηγέτης, μια αναγνωρισμένη χαρισματική φυσιογνωμία, που εμπνυχώνει, που δρασκελά βουνά και κάμπους, οργανώνει και μάχεται. Το όραμα της ελευθερίας της Κύπρου συνεπαίρνει το σεμνό γεωπόνο και ποιητή , δίνει ουσία και νόημα στη ζωή του, ανοίγει το δρόμο για τη δόξα και το μεγαλείο του.

Μεταξύ των πρώτων στον αγώνα το 1955 , τον βρίσκουμε κρατούμενο τον Ιανουάριο του 1956 στα ανακριτήρια της Ομορφίτας,αργότερα στην Κοκκινοτριμιθιά. Στην Ομορφίτα όπου τον επισκέφθηκε ο Άγγλος Κυβερνήτης Στρατάρχης Σερ Τζων Χάρτιγκ ο οποίος αναιδώς του πρότεινε το μυθικό ποσό για την τότε εποχή του μισού εκατομμυρίων λιρών και την ασφαλή μεταφορά του στην Αυστραλία αν του αποκάλυπτε το κρησφύγετο του Διγενή. Ο μαρτυρικός όμως Κυριάκος απέρριψε την υβριστική πρόταση και απάντησε στον Κυβερνήτη : « Ου περί χρημάτων τον αγώνα ποιούμεθα, αλλά περί αρετής!».

Τα βασανιστήρια που υπέστη πολλά. Κτυπιέται βάνουσα από τους βασανιστές του, ουρλιάζει από τον πόνο, παθαίνει σπασμούς από τα αλλεπάλληλα ηλεκτροσόκ, υφίσταται καρτερικά για ολόκληρες νύχτες και μέρες το πιο μεγάλο μαρτύριο της αϋπνίας, εξυβρίζεται χυδαιότατα, ποδοπατείται. Κι έτσι αιμόφυρτος και μωλωπισμένος, με τον πόνο να διαπερνά ολόκληρο το σώμα του, θα λιποθυμά και θα συνεφέρνεται, θα

πέφτει κάτω και θα σηκώνεται, έχει όμως το κουράγιο να προκαλεί τους βασανιστές του .

Αρνήθηκε να παραδοθεί και να προδώσει. Αρνήθηκε την ατίμωση και την ταπείνωση. Επέλεξε να πεθάνει, με την αξιοπρέπεια των εκλεκτών της ζωής, με τη δόξα των αντρειωμένων του κόσμου.

Ο Κυριάκος Μάτσης αγάπησε την Κύπρο, αγάπησε την Θεσσαλονίκη, πόλη των γεωπονικών σπουδών του και της φοιτητικής του δράσης, αγάπησε την Αθήνα ως ακτινοβόλο κέντρο των πολιτιστικών αξιών του Ελληνισμού, αγάπησε την Ελλάδα ως την ποθητή πατρίδα των ονείρων του, των στοχασμών και των προσανατολισμών του. Περιηγήθηκε όλη σχεδόν την Ελλάδα.

Επιστήμονας, στοχαστής, ποιητής. Ένα ανήσυχο πνεύμα ο Κυριάκος Μάτσης, ένας αγωνιστής του πνεύματος, ένας ερευνητής των μυστηρίων της ανθρώπινης φύσης και των αντιμαχομένων δυνάμεων της ανθρώπινης ζωής, ένας ασυνήθης άνθρωπος που έβλεπε μακριά στους ορίζοντες και ανέβαινε ψηλά στους ουρανούς, χωρίς ποτέ να χάσει την επαφή με τη γη, με την πραγματικότητα, με τα δρώμενα γύρω του, χωρίς ποτέ να απομακρυνθεί από το πόνο του καθημερινού ανθρώπου.

Σαραντατρία χρόνια από τον ηρωικό θάνατό του, χρειαζόμαστε σήμερα, όσο ποτέ άλλοτε τον Κυριάκο Μάτση. Χρειαζόμαστε το ηρωικό πνεύμα της εποχής εκείνης, χρειαζόμαστε την εγερτήρια φωνή της

ιστορίας των προγόνων μας, για να πάρουμε δύναμη και πίστη, πνοή και φρόνημα, όραμα και αγωνιστικό σθένος για να μπορέσουμε σήμερα να διατηρήσουμε την εθνική και φυσική επιβίωσή μας. Σ' αυτήν την καθοριστική για το μέλλον μας ώρα, σ' αυτή την πιο δύσκολη καμπή της ιστορίας του μαρτυρικού μας νησιού, δεν έχουμε το δικαίωμα διάπραξης λαθών, ούτε την πολυτέλεια του εφησυχασμού και της αδιαφορίας. Έχουμε χρέος να αγωνιστούμε με όλες μας τις δυνάμεις με συνέπεια και υπομονή μέχρι την τελική δικαίωση. Να ελευθερώσουμε το χώμα που ο Αττίλας πατεί, το χώμα που είναι λιπασμένο με τα οστά των Ελλήνων προγόνων μας που είναι φορτωμένο με την ιστορία τους, τη γλώσσα, και τον πολιτισμό μας, που είναι ποτισμένο με το αίμα του Μάτση και όλων των αγωνιστών μας. Δεν ξεχνιέται αυτό το χώμα. Δεν ξεγράφεται αυτή η γη. Δεν ξεπουλιέται αυτή η πατρίδα.

Σήμερα Ελλάδα και Κύπρος αγωνιζόμαστε μαζί για μια Κύπρο απαλλαγμένη από τον τουρκικό στρατό και τους έποικους, για μια Κύπρο χωρίς τα τείχη της διαίρεσης της χώρας και του λαού, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, χωρίς πρόσφυγες, χωρίς αγνοούμενους, χωρίς εγκλωβισμένους, με έμπρακτα κατοχυρωμένα τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες όλων των πολιτών.

Γνωρίζουμε, βέβαια, τις δυσκολίες που υπάρχουν, εμείς όμως θα συνεχίσουμε την πορεία του Μάτση και όλων των συναγωνιστών του για τη σωτηρία και τη δικαίωση της Κύπρου με την πεποίθηση ότι σύντομα

θα ανατείλουν καλύτερες μέρες, ότι το παράνομο καθεστώς θα υποχρεωθεί να συμμορφωθεί με τα διεθνή θέσμια, ότι οι Τ/κ θα απαλλαγούν επιτέλους από τους ελευθερωτές τους, ότι με μια ενωμένη Κύπρο στην Ε.Ε. ο ήλιος της δικαιοσύνης θα ανατείλει πάνω από το πολύπαθο νησί.

Αιωνία η μνήμη σου Κυριάκο Μάτση, και νάσαι σίγουρος ότι Ελλάδα και Κύπρος μαζί θα συνεχίσουν τον αγώνα σου για την αποκατάσταση του δικαίου σε αυτήν την ιερή γη.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ - ΑΡΧΕΙΟ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΑΤΣΗ